

שבועת העדות פרק רביעי שבועות

לג.

עין משפט גזר מצוה

נו א מיי פיי מהל
שנועת הלי טו:
גב ג מיי שס פיי מהל
טו:
גב ד ה מיי שס הלי טו:
ו מיי שס הלי ה:
כא ז מיי פיי מהל
גניבה הלי ח סגמ עשין
על טוח"מ סי' שמת:
כב ח מיי פיי מהל
שנועת הלי ד:
כג ז מיי פיי מהל מקו
ממון הלי ז ופיה
מהלמט סנהדרין הלי ט
סגמ עשין סו טו טשיע
ח"מ סי' א סעיף ה:
כד ז מיי פיי מהל מקו
ממון הלי ז ופיי שס
הלכס ז ופיה מהל
סנהדרין הלי טו סגמ עשין
סגמ עשין ח"מ סי' שפט
סעיף יח ופיי שס טו:
סח כ ל מ מיי פיי
מהל שנועת הלי ה:

הא קיימא שניה אמר רבינא ב'ו' ואל"ת ומאי פריך הא ברש
שבועת הפקדון (לקמן דף לז.) פריך הכי לרצה דלמחר הכופר
בזמון שיש עליה עדים פטור ממתני' דהכא אלף ראשונה אמאי הא
קיימא שניה אלמא הכופר בזמון שיש עליה עדים חייב ורצה
איתותב התם ואל"ת אמאי שפיר דחייבים
וי"ל דלע"ג דכופר בזמון שיש עליה
עדים וליתנהו קמן סבירא לן דחייב
ללא כרזה לקמן מ"מ היכא דקיימי
עדים קמן ק"ל להש"ס דחשיב כפירת
דברים בעלמא ואע"ג דכלאו מילתא
דכזה הולך רבינא לשנוי כאן כגון
שהיו קרוצים בנשותיהן כו' מ"מ
פריך מינה לקמן לרצה דאי לאו
דכזה ה"מ למדחי דלפילו קיימי
עדים קמן חשיב כפירה:

קרוכים בנשותיהם. כגון ששבעת
רביית העדות היו
רחוקים דבעינן מחלתה וסופה
בכשרות כדלמרינן בפרק י"ג (ב"ב דף
קמ. ושם) וההוא לחוקת הצמים (שם
דף מג. ושם) דבני העיר שנגנב ס"ת
שלהן אין דינן בדייני אותה העיר
דפריך ולסלקו צי תרי מינייהו ולדייני
אע"ג דלין דחלתן בכשרות אין
לדמות פסול דמחמת שנוגעין בעדות
לפסול דקורבה או לשאר פסולין:
קא משמע לן. אין לפרש קמ"ל
דלין רוב גוססין למיתה
דכדליא מוכח צ"ל כל הגט (גיטין דף
כח.) דרוצן למיתה אלף פירוש אע"ג
לרוב גוססין למיתה השתא מיהא
דכ"ז דלמא השתא מיהא
הא לא אודי. מימה דמפסות
ממתניתין דס"פ שבועת הפקדון (לקמן
דף נח.) לאנסת ופסית את צמי ר"ש
פוטך משום דלינו משלם קנס ע"פ
עלמנו ואפילו רבנן לא ממיזבי אלף
משום דקסברי צושת ופגס קצבע
אשבעת העדות מינה לפינן גע"ש
למטע דעיקר שבעת העדות
דמיידי בתציעת ממון לא גמרה אלף
משבעת הפקדון ולא פירכא היא
ללקמן גבי שבועת הפקדון טעמא
משום דלא כפר ליה ממונא שלא היה
מתחייב בהודאתו כדלמרינן לקמן
אזל הכא שבועת העדות היו קנס
כשאר ממון שאלם היו מעדיני היה
מתחייב בהודאתו כדלמרינן לקמן
שאלם היו מעדיני היה מתחייב הנשבע
כממון אחר:

**ו' וישאנם איש פלוגי או פתח את
בתו.** פ"י בקונט' ד"מ
צמו של עלמנו וטעמא דפטורין משום
דאיכא חיוב מיתה ולי אפשר להעמידו
דלפילו בלא חיוב מיתה מאן קצבע
השתא

מד' נחוניא בן הקנה ר' נחוניא בן הקנה היה עושה יוד"ב בשבת
לתשלומין מה שבת כו' ת"ש משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני
שהוציא

מודה קודם עדים מייפטר עולמית אין זה ממון: או דלמא השפא מיהא. כשמשביע זה את העדים לאו אודי ואי היה מסהדי הוה ממיזבי ליה ואין זה גורם לממון אלף ממון גמור: הניחא למ"ד כו'. פלוגתא היא צ"ב (דף טו.) ובכחצוה (דף מה.) תני נוק לרורות. צומה שהימה מלכת בדרך והיו לרורות מנחמן מתחת רגליה ושיברה את הכלים משלמת חצי נוק ואע"פ שאין זה שנינו דהא אורחא צבי והוא מולדה דרגל ולא מולדה דקרקן תמה וה"ל לשלומי נוק שלם הלכה למשה מסיני הוא להצי נוק וההוא חצי נוק ממנוה הוא דהא לאו מולדה דקרקן הוא: **משום צומה ופגם.** דהא איכא ממון דקנס דכר הקצוב בתורה כגון ל' של עבד צינן עבד יקר צינן עבד זול וכן ג' של אונס ושל מפנה שוים בכל הנשים אצל צושת הכל לפי המציא והמתצייס [במחצות מ.] לכן הוה ממון וכן פגם. צומה כחצוה מאתים וצעולה מנה: אלף כיון דתרלת כולה מתני' בזמון: **מאי קמ"ל.** יימא אמת או שמים ונשמוק: **ישא קמ"ל דהי** נוק לרורות **ממונא** הוא. ואיידי דמנייה הא תנא צדי' תשלומי ד' וה' ואונס ונפחה דממון שאין משתלם בראש הוא דומיא דחצי נוק שאין משתלם בראש ודכוותה משנינן בשמעמא קיימתא דסנהדרין (דף ג.) **סיפא קמ"ל.** שחבל צי חצירי ציום הכפורים או הדליק גדישי לאפוקי מד' נחוניא דלמחר המתחייב כרת פטור מן התשלומין ואיידי דתנן להך תנא צהדיהו צהכני צני דקרוזה לצד מיתה ואשמועינן דהואיל ואינו חייב מיתה צהכאה בלא חצורה חייב בתשלומין: **שהוציא**

הא קיימא שניה. ומה הפסקיהו הראשונים: קרוצים בנשותיהם.
נשאו שתי אחיות ואינן כשירין בעדות אחת נמלא שלא היה לו עדות
כשכפרה ראשונה אלף הם לצדם. וכי תימלא למה לי למתנייה אלפטרין
כגון ששתי האחיות הללו גוססות: למיפא. הוה להו כאלו ממו ומתפטר
כת ראשונה דהא קיימא כת שניה:
קמ"ל השפא מיהא הא לא שכיב
וליימדך שהגוסס הרי הוא כחי לכל
דבריו ו' ואף על פי שרובן למיתה:
מתני' פשומה יד. הלאה ששס
צידו ממון: ואצידה. שמאל אצידה:
העין ושעורין וכוסמין כו'. רישא
אשמועינן מין אחד ותציעות חלוקות
וכיפא אשמועינן תציעה אחת כולה
פקדון ומינין חלוקין: **ושחני צני.**
הכאה שאין צה חצורה שאינו חייב
עליו מיתה שהמכה אציו אינו חייב
אל"כ עשה צו חצורה ו' וכיון דליכא
מיתה איכא ממון דצושת: **ושחבל צי
חצירי.** משום יוד"ב נקט ליה דלע"ג
דענוש כרת חייב ממון. והנך דלעיל
נקט משום חלי נוק דמפרש בגמרא
א"כ לאשמועינן דהמשביע עדי קנס
חייבים. ושהכני צני נקט לאשמועינן
דהואיל ואין צה חצורה אין צה מיתה
ומיז ממון: **גמ' דר' אלעזר בר"ש.**
בפרק מרובה (ב"ב דף עה.) **יבואו
עדים ויעידוהו.** ויתחייב ואינו נפטר
בהודאה ראשונה דכי אמרי' מודה
בקנס פטור דנפקא לן ב"ב (דף סד.)
מאשר ירשיעון אלהים ו' פרט למרשיע
את עלמנו ה"מ היכא דלא אמו עדים
לא משלם קנס אפומיה דדיהי אצל
אמו סהדי צתה ה"מ משלם: **לא סיבעי
לך.** דחייצין שהרי הפסקיהו בצפירתן:
כי סיבעי לך כו'. וזה השביעין קודם
שהודה בעל דין ואם העידוהו היה
מתחייב ומימו הא מייבעיה לן אי
מיחייצו אי לאו משום דאיכא למיימר
קנס לאו ממון גמור הוא דהא אי הוה
מודה מייפטר לגמרי ואיכא למיימר
מני כל כמה דלא אודי ממון הוא:
ורבנן דהסס כמאן סבירא להו.
הס"ס פריך עלה דהא צעיה ורבנן
דהסס דפלוגי במודה בקנס דבעי'
להא צעיה אליציהו כמאן סבירא להו
צדיק פלוגתא דלפילגו לעיל רבנן
ור' אלעזר בר"ש במשביע עדי אחר:
אי כר"א בר"ש. סבירא להו צהא
דדבר הגורם לממון כממון דמי מאי
מספקא לן במשביע עדי קנס איני
לאו ממונא הוא צניר מגורם לממון
לא הוה דהא כי לא מודה משלם ממון
ותפשוט לך דמיחייצו קרבן שבועה
משום גורם לממון: **אלף כרבנן דהכא
כו'.** הכי מבעיה לן אי רבנן דהתם
דפטורי בעבודה בקנס ואח"כ צאו
עדים סבירא להו כרבנן דהכא דגורם
לממון לאו כממון דמי קנס קודם
הודאה מאי מדמית ליה לממון או
גורם לממון מי אמרינן כיון דאי הוה

הגהות הב"ח
(א) גמ' השתא מיהא לא
שכיב. י"ב לפי דברי המוס'!
משמע דלא גרסי' לה:
(ב) שם אליעזר דר' אלעזר
בר"ש דאמר יבואו
עדים ויעידו לא תביעו
לך כי מיבעי:

גליון הש"ס
גמ' רוב גוססין לפימה
קמ"ל. ע"י צהדי"ש סוף
מ"ק:

מוסף רש"י
קרוכים בנשותיהן. נשאו
שתי אחיות. דההיא שפא
לא הוה לאסוריה. ואלף
תאמר למה לי למיתה,
אליצריך כגון שהיו גוססין
בלותה שם (לקמן דף טו.)
מהו דתימא. קיימא לן
רוב גוססות למיתה והו
לבו ממתה. והוא ליה
ממון שיש עליו עדים דלא
חייב ראשונה. קמ"ל.
השתא מיהא לא שכיב,
ואף על גב דרוב גוססין
לאו זמן שלם אתי הוה
הוא לכל דברים (שם.)
פלגא נוקא. שייכא
חורה שור מן (בתובות
שא.) ממונא. דין הוא
שקלמנו ואינו קנס. ומקמי
מיה דאי מודה מפקי
דלמו סהדי לא מייפטר
(ב"ב טו.) דקסברי כו'
שורשיה גמריה ס' ומתא
כולהו צני לשלומי דהוה
ליה למיעטרה. ורבתנא
הוא דקנס עליה (בתובות
ג.) בחצי נוק צדורות.
דמשלם נוקא צהמה
במהלכת והמחה צדורות
מתחת רגליה והוקה. דתנן
צ"ב (דף טו.) דמשלמת לך
מוק, ובהוא חצי נוק קמ"ל
צ"ב דהלכתא גמרי לה
מאזי שפא מולדה של רגל
ופטורה צהדי"ב כי רגל,
ועין רגל לאו קנסא עיניו
אלף ממונא. שהבי מועדת
מתחלתה. וצני צדורות
הוא דלוקי דתנא, ועין
דממונא הוא משלם על פי
עלמנו (בתובות שא.) ר'
נחוניא בן הקנה היה עושה
יוד"ב בשבת

עושה יוד"ב בשבת
לתשלומין. המלוק גדיש
ציה"כ ומתחייב כרת
פטור מן התשלומין כאלו
הדליק שבעת שזא
מתחייב בנפשו מיתה צ"ב
דפשיט לן דפטור מלשלם.
דכתיבי שמת עלה ולא
יהיה אסון ענוש ענא. הא
אם אסון יהיה לא יענש.
שאף יוד"ב שמתהו צני
שמים שכתביש חיי צני
אסון הוא קרוי. שאנמר
(בדלפוט מצ) וקריה אסון,
הלך פטור מלשלם
(פסחים כט. ועיי' לב. ומגילה ז. ובתובות ל.).